

УДК 340.132(477)

Ілля Шутак

Університет Короля Данила,
професор кафедри права ПВНЗ,
член-кореспондент НАПрНУ, доктор юридичних наук,
професор, заслужений діяч науки і техніки України
legaltechnique@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2539-5526>

ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА ПІДЗАКОННОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ

<http://doi.org/10.23939/law2021.29.081>

© Шутак І., 2021

Метою дослідження є розкрити особливості юридичної техніки підзаконної правотворчості. Використані, перш за все, принципи і прийоми формально-логічної методології. Широке застосування отримали елементи структурно-функціонального підходу. Так, виявлення міжгалузевих зв'язків у підзаконній правотворчості побудоване на функціональній природі права в цілому і регулятивних засобах підзаконних нормативно-правових актів зокрема. Крім того, в роботі отримали застосування діалектичний, системно-структурний і функціональний методи, метод інтерпретації (в застосуванні до підзаконних нормативно-правових актів). Наукова новизна полягає в теоретичному осмисленні та окресленні юридичної техніки підзаконної правотворчості, передумов для встановлення оптимального співвідношення закону з підзаконними нормативно-правовими актами шляхом конкретизації. Обґрунтовується узгодження дій з боку правотворчих органів, що приймають підзаконні нормативно-правові акти та з боку парламенту, який має враховувати потреби розвитку і конкретизації положень закону в майбутньому. Результати. В результаті дослідження аргументовано, що якість підзаконних актів залежить від якості законів. Підзаконний акт, прийнятий на виконання неякісного закону, знижує ефективність права. Підзаконний акт, який виданий всупереч закону, навіть якщо це спрямовано на виправлення в ньому помилок і неточностей, є незаконним, отже неефективним. У змісті підзаконних нормативно-правових актів враховуються конкретні умови регулювання певних суспільних відносин, які розкриваються завдяки використанню різних форм розвитку й конкретизації положень закону. Передбачається відсутність будь-яких розбіжностей і суперечностей із нормами законів, оскільки тільки позбавлена суперечностей система нормативно-правових актів може бути ефективним регулятором суспільних відносин.

Результати дослідження можна використати у правотворчій діяльності з метою вдосконалення підвищення якості та ефективності підзаконної правотворчості, а також для формування та видання комплексного законодавчого акта, спрямованого на чітке регулювання правотворчої діяльності всіх суб'єктів правотворчості.

Ключові слова: юридична техніка, підзаконна правотворчість, правове регулювання, нормативно-правовий акт, законодавство.

Постановка проблеми. Потреба функціонування підзаконної правотворчості обумовлена особливостями законотворчості. Законодавець не має можливості в процесі правового регулювання досконало встановити правила поведінки суб'єктів для всіх правовідносин. Представницькі органи

влади законодавчими актами намагаються врегулювати найбільш важливі суспільні відносини. Конкретизацію правил поведінки законодавець передає іншим суб'єктам правотворчості відповідно до їхньої компетенції.

У разі видання закону необхідно враховувати, щоб він не містив виключно загальні норми. Інакше такий закон може перетворитися в декларацію або констатацію стану. До того ж, конкретизація його норм з превалюванням норм підзаконного акта зумовить таке співвідношення між ними, коли підзаконний акт буде сприйматися сильнішим від закону.

Підзаконній правотворчості притаманна і така ознака, як різноманіття за рівнем професіоналізму та юридичної грамотності суб'єктів, які видають і застосовують її норми. Це викликає труднощі, що впливають із якості норм, які містять помилки техніко-юридичного й змістовного характеру.

Як показує практика, обійтися без відомчої правотворчості неможливо. Роль, обсяг і масштаб підзаконної правотворчості поступово збільшуються. Без правотворчих функцій реалізація державної політики в різних галузях державного управління, з чим саме і пов'язана основна сфера професійної діяльності відомств, була б дуже складною і навіть неможливою.

Аналіз дослідження проблеми. Варто зазначити, що розробкою питань підзаконної правотворчості займаються вітчизняні та закордонні дослідники, зокрема: Ю. Кувітанова [6], Ю. Лепех [5], І. Онишук [7], А. Піголкін [8; 9], Т. Поличко [10], В. Риндюк [2], В. Ротань [3], М. Румянцев [1], І. Самсін [3], В. Шатило [4], А. Ярема [3] та інші.

Питання про юридичну техніку підзаконної правотворчості потребує детальної детальнішої розробки, адже створює основу для реалізації законів і упорядкованого здійснення функцій виконавчої влади. В цьому й полягає актуальність, важливість і науковий інтерес до підзаконної правотворчості.

Постановка завдання. Мета дослідження – розкрити особливості юридичної техніки підзаконної правотворчості.

Методологія дослідження. Використані, перш за все, принципи і прийоми формально-логічної методології. Широке застосування отримали елементи структурно-функціонального підходу. Так, виявлення міжгалузевих зв'язків у підзаконній правотворчості побудоване на функціональній природі права в цілому і регулятивних засобах підзаконних нормативно-правових актів зокрема. Крім того, в роботі отримали застосування діалектичний, системно-структурний і функціональний методи, метод інтерпретації (в застосуванні до підзаконних нормативно-правових актів).

Виклад основного матеріалу. Існує величезний масив суспільних відносин, для впорядкування яких нема потреби використовувати законотворчість. Регулювання таких суспільних відносин здійснюється нормами підзаконної правотворчості, які приймаються і вводяться в дію органами держави, що не належать до її вищих представницьких органів. Підзаконна правотворчість необхідна для забезпечення застосування закону. Це пов'язано з тим, що законодавчі норми найчастіше носять занадто загальний, абстрактний характер, що не завжди дозволяє їх застосування без додаткової конкретизації норм підзаконної правотворчості. Крім того, є безліч життєвих ситуацій, регулювання яких доцільно передати на нижчий рівень відповідно до компетенції суб'єктів підзаконної правотворчості. Тим самим буде забезпечено розробку правил регулювання цієї життєвої ситуації органом, який більш кваліфіковано може їх виробити, оскільки володіє необхідною компетенцією, і в коротший термін, ніж законодавчий орган [1, с. 107].

Підвидами правотворчої діяльності, залежно від рівня владних повноважень її суб'єктів, є законотворчість та підзаконна правотворчість. Зміст законотворчої діяльності полягає в установленні, зміні та скасуванні норм права на загальному рівні в юридичній формі нормативно-правових актів вищої юридичної сили (законодавчі акти). Відповідно до Конституції України, виключно

законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина (п. 1. ч. 1 ст. 92); засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них (п. 22. ч. 1 ст. 92). Отже, нормативні приписи, які визначають права і свободи, основні обов'язки людини і громадянина, засади юридичної відповідальності, тобто диспозицію та санкцію норми права, мають міститися в нормативно-правових актах вищої юридичної сили, тобто в Конституції та законах України [2, с. 139].

Конституційний Суд дійшов висновку про те, що “у законах залежно від важливості і специфіки суспільних відносин, що регулюються, термін “законодавство” вживається в різних значеннях: в одних маються на увазі лише закони; в інших, передусім кодифікованих, в поняття “законодавство” включаються як закони та інші акти Верховної Ради України, так і акти Президента України, а в деяких випадках – також і нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади”. Наведена констатація розмаїття розуміння терміну “законодавство” лише відкрила Конституційному Суду шлях до прийняття того рішення, яке він вважав доцільним, тобто до виконання де-факто правотворчої функції. Так з'явилось рішення, відповідно до якого термін “законодавство”, який використовується у частині третій ст. 21 Кодексу законів про працю України, “треба розуміти так, що ним охоплюються закони України, укази Президента України, декрети і постанови Кабінету Міністрів України, прийняті в межах їх повноважень та відповідно до Конституції і законів України”. Законодавство, чинне на час прийняття цього рішення Конституційним Судом України, не давало підстав для такого тлумачення терміну “законодавство”, але критерію доцільності це тлумачення відповідало [3].

Підзаконна правотворчість на відміну від законотворчості має такі переваги як оперативність, гнучкість, менша ступінь формалізації процесу розробки і прийняття норм права, високий рівень компетентності суб'єктів правотворчості, здатність до врегулювання різноманітного спектра суспільних відносин, що відрізняються між собою як за своїм складом, так і за ступенем поширення (наприклад, в масштабах держави, суб'єкта федерації, регіону, відомства, окремого виробничого колективу або громадської організації) [1, с. 107].

За загальним правилом Президент України не може видавати укази з питань, вже регламентованих відповідними законами. Він також не може видавати укази з питань, які за Конституцією України мають бути врегульовані виключно законами. Якщо з того чи іншого питання, яке передбачало законодавче регулювання, закон ще не прийнятий, воно може бути врегульоване указом Президента України. Повноту правового регулювання в Україні необхідно забезпечити шляхом оптимального поєднання законів і пов'язаних з ними правових актів Президента України. Нормативні укази глави держави повинні спрямовуватися не на заповнення прогалів у законах, які є виключно компетенцією парламенту, а на організацію їх виконання, тобто мати переважно процедурно-допоміжний характер [4, с. 222].

Повноваження Президента України у сфері правотворчої політики можна поділити на дві групи: 1) повноваження Президента України щодо видання правових актів, які регулюють різні сфери правових відносин; 2) повноваження Президента України щодо видання правових актів, які змінюють чи скасовують правотворчість інших органів, а саме КМУ та ВРУ. Отже, видання указів, розпоряджень, інших актів та підписання міжнародних договорів є прямою правотворчістю Президента України. Натомість здійснення права законодавчої ініціативи та використання права вето є формами непрямой (опосередкованої) правотворчості Президента. Варто зазначити, що правотворчість Президента України тісно пов'язана із його повноваженнями. Акти Президента України є юридичною формою реалізації його конституційних повноважень [5, с. 90–91].

Однією із основоположних вимог юридичної техніки є відповідність положень нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України Конституції та законам України. Відповідність вітчизняних урядових актів конституційним та законодавчим (у вузькому значенні) положенням є неодмінною частиною їхньої основної ознаки – підзаконності. Цю вимогу також можна вважати

вимогою до дотримання ієрархії нормативно-правових актів. Дотримання вимог ієрархічності є одним з елементів системи гарантій законності урядових нормативно-правових актів, а також належить до системи гарантій дотримання прав і свобод людини, забезпечує дотримання принципу верховенства права. В сучасних умовах реформування законність урядової правотворчості має важливе значення. Тому, нормативно-правові акти мають прийматися виключно у межах компетенції у законодавчо встановленому порядку, а їхній зміст має не суперечити положенням вищих за ієрархією нормативно-правових актів [6, с. 120].

Необхідно зазначити, що, як і якість реалізації права в цілому, якість підзаконних актів залежить від якості законодавчих актів. Якщо підзаконний акт приймається на виконання неякісного закону, то він може лише знизити ефективність права, але не підвищити. Через те, що підзаконний акт видається врозрід з положеннями закону, навіть якщо це спрямовано на виправлення в ньому помилок і неточностей, він стає незаконним, а це впливає на його неефективність [7, с. 283].

Норми підзаконної правотворчості не є основним засобом правового регулювання суспільних відносин. Їхня функція: створення механізму реалізації норм, встановлених законодавством. За своїм статусом вони є похідними, оскільки видаються у формі правил, порядків, положень, інструкцій, регламентів, або в іншій формі, встановленій законом. Підзаконна правотворчість зводиться до уточнення змісту правовідносин, встановлених законом. Так, у формі інструкцій приймаються підзаконні нормативні акти, що конкретизують питання застосування певних правових актів, виданих в узагальненому вигляді, що ускладнює їхню реалізацію. Підзаконні нормативно-правові акти в формі порядку видаються у тих випадках, коли потрібна регламентація послідовності здійснення будь-якої діяльності або взаємопов'язаних між собою дій [1, с. 109–110].

Одним із чинників, що впливає на ефективність дії нормативно-правових актів є якість правозастосовної діяльності, яка визначається мірою забезпечення закріпленої в нормативно-правових актах моделі погодження соціальних інтересів. Завдання правозастосування, в кінцевому підсумку, полягає в тому, щоб реально забезпечити на практиці закріпленій у нормативно-правових актах баланс соціальних інтересів так, щоб реалізація одних не блокувала реалізацію інших. Необхідно аналізувати й оцінювати якість правового забезпечення правозастосовної діяльності (визначається наявністю ефективних юридичних гарантій реалізації нормативно-правових актів та, перш за все, правових механізмів вирішення конфліктів і повнотою правового регулювання, яка б мінімізувала обсяг підзаконної нормотворчості [7, с. 264].

Нормативно-правовий акт Кабінету Міністрів України повинен регулювати тісно пов'язані між собою типові суспільні відносини, які стосуються здійснення державної виконавчої влади. Регулювання одним актом лише однорідних суспільних відносин свідчить про вищий рівень розвитку правотворчої техніки. Наявність чітких меж правового регулювання дозволяє не лише найбільш повно та якісно розв'язати проблемні питання, які існують у певній галузі суспільних відносин, але й забезпечує ефективність правового регулювання. Нормативно-правовий акт повинен бути пов'язаний спільним змістом, предмет його регулювання має бути єдиним. Видання нормативно-правового акта з двох чи більше самостійних питань, які не є тісно пов'язаними між собою є небажаним. Нормативно-правовий акт може бути комплексним та належати до декількох галузей права, проте, він має регулювати одне конкретне питання [6, с. 124].

Видається за доцільне враховувати техніко-юридичну специфіку галузевої законотворчості. Ті галузі права, де використовується в основному диспозитивний метод правового регулювання, потенційно тяжіють до формування їх норм в узагальненому вигляді, оскільки суб'єкти правовідносин конкретизують їх у своїх угодах (цивільне право). Галузі права, в яких застосовується імперативний метод, норми права мають конкретний характер (кримінальне право). В українській правовій системі допускається можливість формування галузей права на базі єдності законів і норм підзаконних актів, які їх розвивають.

Основним акцентом юридичної техніки підзаконної правотворчості дотримання термінологічних вимог. Для того, щоб підзаконні нормативно-правові акти були точними, необхідно дотримуватись правил, що стосуються стилю викладу (логічна послідовність та гармонійність викладу). Аналізуючи підзаконні нормативно-правові акти, треба зокрема звернути увагу на належність побудови переліків. Вони повинні бути сформульовані так, щоб не виникало жодного сумніву щодо того, чи елементи переліку повинні застосовуватися всі одночасно, чи кожен окремо, чи норма діє за виконання всіх умов або кожної окремої [8, с. 140]; змістова довершеність, що полягає у логічній завершеності кожного нормативного положення, яке міститься у тексті нормативно-правового акта. Серед іншого, це також має важливе значення при формулюванні переліків. Використання таких виразів “та інші”, “тощо” в кінці переліку є небажаним, оскільки негативно впливають на визначеність правового регулювання; одноманітність способів викладу однотипних формулювань, що означає, що різні за змістом положення повинні бути виражені в однаковий спосіб, із застосуванням однакових орфографічно-синтаксичних засобів [9, с. 23].

Треба враховувати, що, за загальним правилом, в порядку аналогії закону можуть застосовуватись тільки правові норми, встановлені законом (ч. 8 ст. 8 ЦПК; ч. 7 ст. 9 КАС). Але до цивільних правовідносин у порядку аналогії закону можуть застосовуватись правові норми, встановлені як законами, так і підзаконними актами (ч. 1 ст. 8 ЦК). Такий диференційований підхід не має будь-якої об’єктивної підстави. Але така воля законодавця, виражена у положеннях названих тут кодексів, відступити від якої (волі) неможливо [3].

Щодо прийняття законів та підзаконних актів – часто в результаті їх правозастосування викликають розбіжності, що зумовлюють таким чином порушення прав і свободи людини та громадянина. Найчастіше конфлікти між державою та громадянами виникають через ігнорування державою конституційних прав і свобод громадян, шляхом прийняття антиконституційних законів. Конституційний Суд не дозволяє законодавцям відступати від принципу непорушності конституційних прав і свобод людини і громадянина, скасовуючи неконституційні закони [10, с. 126].

Висновки. Підзаконна правотворчість обумовлена і нерозривно пов’язана з законодавством. Техніко-юридична якість підзаконних актів залежить від якості законодавчих актів. Підзаконний акт, прийнятий на виконання неякісного закону, понижує ефективність права. Підзаконний акт, який виданий всупереч закону, навіть якщо це спрямовано на виправлення в ньому помилок і неточностей, є незаконним, отже неефективним.

Правова обумовленість впливає з природи нормативно-правових актів вищої юридичної сили. Оскільки суспільні відносини регулюються в них досить узагальненими нормами, в підсумку виходять правові абстракції, які не завжди можна реалізувати в практичній діяльності без їх додаткового нормативного роз’яснення.

У змісті підзаконних нормативно-правових актів враховуються конкретні умови регулювання певних суспільних відносин, які розкриваються завдяки використанню різних форм розвитку та конкретизації положень закону. Передбачається відсутність будь-яких розбіжностей і суперечностей з нормами законів, оскільки позбавлена суперечностей система нормативно-правових актів може бути ефективним регулятором суспільних відносин.

Разом з тим, з метою підвищення рівня техніко-юридичної якості підзаконних нормативно-правових актів, видається за доцільне видання комплексного законодавчого акта, спрямованого на чітке регулювання правотворчої діяльності всіх суб’єктів правотворчості. Спроби вдосконалення правотворчості всіх рівнів на основі лише техніко-юридичних засобів не можуть дати необхідний тепер якісний результат. Потрібні єдині підходи в правовому регулюванні однакових суспільних відносин на всій території країни. Координація та взаємодія між суб’єктами правотворчості, їх націленість на вироблення ефективної правової системи держави значно скоротить кількість видання окремих підзаконних нормативних правових актів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Румянцев М. Б. Правотворчество в Российской Федерации : моногр. Чебоксары: ИД “Среда”, 2019. 324 с.
2. Риндюк В. І. Правотворчість як вид юридичної діяльності: праксеологічний аспект. *Вісник НТУУ “КПР”. Політологія. Соціологія. Право*. Вип. 4 (44), 2019. С. 137–142.
3. Новітнє вчення про тлумачення правових актів : навч. посіб. з курсу тлумачення правов. актів для суддів, що проходять підвищ. кваліфікації, і канд. на посади суддів, що проходять спеціальну підготовку / В. Г. Ротань, І. Л. Самсін, А. Г. Ярема та ін.; за ред. : В. Г. Ротань. Х.: Право, 2013. 752 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Samsin_Ihor/Novitnie_vchennia_pro_tlumachennia_pravovykh_aktiv/.
4. Шатило В. А. Нормативно-правовые и другие акты Президента Украины в механизме реализации государственной власти. *TEISE*, 2013. Vol. 87. С. 217–230.
5. Лепех Ю. С. Президент України як суб’єкт правотворчості: адміністративно-правовий аналіз. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*, 2018. № 4. С. 89–95.
6. Кувітанова Ю. І. Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України: загальнотеоретична характеристика: дис. ... канд. юрид. наук; 12.00.01. Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2018. 285 с.
7. Онишук І. І. Правовий моніторинг: проблеми методології, теорії та практики : моногр. Івано-Франківськ – Дрогобич: Коло, 2017. 512 с.
8. Язык закона / под ред. А. С. Пиголкина. М.: Юрид. лит., 1990. 192 с.
9. Пиголкин А. С. Подготовка проектов нормативных актов: организация и методика. М.: Юридическая литература, 1968. 168 с.
10. Поличко Т. В. Верховенство конституційних норм у національній системі права: порівняльно-аналітичне дослідження: дис. ... канд. юрид. наук; 12.00.02; Державний вищий навчальний заклад “Ужгородський національний університет”. Ужгород, 2020. 209 с.

REFERENCES

1. Rumyancev M. B. Pravotvorchestvo v Rossijskoj Federacii: monografiya. Cheboksary: ID “Sreda”, 2019. 324 p.
2. Ryndiuk V. I. Pravotvorchist’ iak vyd iurydychnoi diial’nosti: prakseolohichnyj aspekt. *Visnyk NTUU “KPR”. Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*. Vyp. 4 (44), 2019. P. 137–142.
3. Novitnie vchennia pro tлумachennia pravovykh aktiv: navch. posib. z kursu tлумachennia prav. aktiv dlia suddiv, scho prokhodiat’ pidvysch. kvalifikatsii, i kand. na posady suddiv, scho prokhodiat’ spetsial’nu pidhotovku / V. H. Rotan’, I. L. Samsin, A. H. Yarema ta in.; za red. : V. H. Rotan’. Kh.: Pravo, 2013. 752 p. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Samsin_Ihor/Novitnie_vchennia_pro_tlumachennia_pravovykh_aktiv/.
4. Shatilo V. A. Normativno-pravovye i drugie акты Prezidenta Ukrainy v mekhanizme realizacii gosudarstvennoj vlasti. *TEISE*, 2013. Vol. 87. P. 217–230.
5. Lepekh Yu. S. Prezydent Ukrainy iak sub’iekt pravotvorchosti: administratyvno-pravovyj analiz. *Yurydychnyj visnyk. Povitriane i kosmichne pravo*, 2018. No. 4. P. 89–95.
6. Kuvitanova Yu. I. Normatyvno-pravovi акты Kabinetu Ministriv Ukrainy: zahal’noteoretychna kharakterystyka: dys. ... kand. iuryd. nauk; 12.00.01; L’vivs’kyj natsional’nyj universytet imeni Ivana Franka, L’viv, 2018. 285 p.
7. Onyshchuk I. I. Pravovyj monitorynh: problemy metodolohii, teorii ta praktyky: monohrafiia. Ivano-Frankivs’k – Drohobych: Kolo, 2017. 512 p.
8. Yazyk zakona / pod red. A. S. Pigolkina. M.: YUrid. lit., 1990. 192 p.
9. Pigolkin A. S. Podgotovka proektov normativnyh aktov: organizaciya i metodika. M.: YUridicheskaya literatura, 1968. 168 p.
10. Polychko T. V. Verkhovenstvo konstytutsijnykh norm u natsional’nij systemi prava: porivnial’no-analitychne doslidzhennia: dys. ... kand. iuryd. nauk; 12.00.02. Derzhavnyj vyschij navchal’nyj zaklad “Uzhhorods’kyj natsional’nyj universytet”. Uzhhorod, 2020. 209 p.

Дата надходження: 05.01.2021 р.

Ilya Shutak

King Danylo University,
Professor of the Department of Law,
Corresponding Member of the National Academy
of Legal Sciences of Ukraine, Doctor of Legal Sciences, Professor,
Honored Personality of Science and Technique of Ukraine
Konovaltsja st., 35, Ukraine, tel. +380504339394
legaltechnique@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2539-5526>

LEGAL TECHNIQUE OF SUBORDINATE LEGISLATION

The purpose of the study is to reveal the features of the legal technique of subordinate legislation. Methodology. First, the principles and techniques of formal-logical methodology are used. Elements of the structural-functional approach have been widely used. Thus, the identification of intersectoral links in subordinate legislation is based on the functional nature of law in general and regulatory means of bylaws in particular. In addition, dialectical, system-structural and functional methods, the method of interpretation (applied to subordinate legislation) were used in the work. Originality. The scientific novelty lies in the theoretical understanding and delineation of the legal technique of subordinate legislation, the prerequisites for establishing the optimal relationship of law with subordinate legislation by specifying. The coordination of actions on the part of law-making bodies adopting by-laws and on the part of the parliament, which should take into account the needs of development and concretization of the provisions of the law in the future, is substantiated. Results. As a result of the study, it was argued that the quality of subordinate legislation depends on the quality of laws. A subordinate legislation adopted to implement a low-quality law reduces the effectiveness of the law. A bylaw that is issued contrary to the law, even if it is aimed at correcting errors and inaccuracies, is illegal and therefore ineffective. The content of subordinate legislation takes into account the specific conditions of regulation of certain social relations, which are disclosed through the use of various forms of development and specification of the provisions of the law. It is assumed that there will be no discrepancies and contradictions with the rules of law, because only a system of normative acts free of contradictions can be an effective regulator of public relations. Practical importance. The results of the study can be used in lawmaking to improve the quality and efficiency of subordinate legislation, as well as for the formation and publication of a comprehensive legislative act aimed at clearly regulating the lawmaking activities of all lawmakers.

Key words: legal technique, subordinate legislation, legal regulation, normative legal act, legislation.